

Requesens, se celebrà l'acte d'ingrés a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona de la professora Isabel de Riquer Permanyer, catedràtica emèrita de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona. En l'acte, presidit pel president de l'Acadèmia, Pere Molas, la nova acadèmica llegí el seu discurs d'ingrés que s'inicià amb la tradicional glossa de la figura del seu predecessor en la medalla acadèmica, el Dr. Manuel Anscari Mundó. El discurs, intitulat «Historia literaria del Infante Enrique de Castilla (1230-1303)», resseguí el ressò literari, en gallec, castellà, occità i català, que tingué l'accidentada i llarga vida de l'infant Enric, germà d'Alfons X, inclosa l'activitat poètica del propi infant, amb una *canzone* en italià. En el llibre on es publica el discurs, s'hi recull l'edició de tots aquests textos, cròniques, poesia trobadoresca, un episodi del *Curial*, etc., amb la corresponent traducció. Féu el discurs de resposta l'acadèmic José Enrique Ruiz-Domènec, que lloà el discurs i els mèrits de la nova acadèmica. L'acte es clogué amb una agradable copa de cava al pati del palau.

Maria Reina BASTARDAS I RUFAT
Universitat de Barcelona

Defensa de la tesi doctoral de Glòria Sabaté Marín (20 de desembre de 2016). — El dia 20 de desembre de 2016 a la Sala de Professors de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona, defensà la seva tesi doctoral Glòria Sabaté Marín, professora associada de la Secció de Filologia Romànica d'aquesta facultat. La tesi, intitulada «*Aquells qui ho voldran saber, lligen ...*»: *Llibres i lectors a la Barcelona del segle xv*, fou codirigida pels doctors Anton Espadaler i Meritxell Simó Torres (UB), i el tribunal que la jutjà, compost pels doctors Vicenç Beltrán, Júlia Butinyà i Joan Perujo. La tesi es plantejava quin era, més enllà de la cort, el públic lector de la Barcelona del xv: qui eren, a quin estrat social pertanyien, quins eren els seus interessos, d'on obtenien els llibres, quin ús en feien, etc. Obtingué la qualificació d'excel·lent per unanimitat.

Maria Reina BASTARDAS I RUFAT
Universitat de Barcelona

Per l'*Atlante Linguistico Mediterraneo sessant'anni dopo* (Palerm, 30 de gener a 1 de febrer de 2017). — Seixanta anys després de la concepció d'un projecte d'atles lingüístic mediterrani relatiu al lèxic marítim de totes les costes que voregen el *Mare Nostrum*, inclòs el Mar Negre i les principals illes mediterrànies; després de diverses fases de treball iniciades i només parcialment reeixides al llarg d'aquest temps, la iniciativa per part del professor Giovanni Ruffino de recuperar i difondre els materials de les 165 enquestes de l'atles, custodiats a la seu de la Fundació Giorgio Cini de Venècia, l'ha empès a congregar a Palerm una quarantena d'especialistes, majoritàriament de l'àmbit italià, per tal d'establir unes pautes de cara a la publicació (en línia i, desitjablement, també en paper) dels materials inèdits de l'atles. Dues jornades de treball, el 30 de gener al Palazzo Chiaramonte (Steri) i l'1 de febrer al Museo delle Marionette "A. Pasqualino", serviren per debatre a l'entorn de les dificultats i la viabilitat de fer arribar a bon port aquesta empresa col·lectiva, així com per constituir un comitè científic que indiqui als representants de cada país mediterrani les pautes de treball que caldrà seguir: fidelitat a la transcripció dels materials originals, adaptació a l'AFI i/o versió ortogràfica aproximativa; eventual detecció d'inexactituds en les dades de les enquestes (així, interpretacions errònies dels informants o dels enquestadors), assenyalades mitjançant notes explicatives; possible elaboració de síntesis interpretatives sobre els principals tipus lexicals i llurs motivacions semàntiques. L'altra jornada (31 de gener), d'excursió a

Segesta i a les salines de Nubia, serví per refermar la coneixença i la familiaritat entre la quarantena d'especialistes aplegats a l'entorn de la revitalització de l'ALM. L'acord assolit entre la Fundació Giorgio Cini, el *Centro di studi filologici e linguistici siciliani* (dirigit per Giovanni Ruffino) i diverses universitats i institucions de l'àmbit italià, posa les bases per impulsar aquesta lloable empresa. Cal agrair al prof. Ruffino la tenacitat i la generositat en l'esforç per encapçalar-la, així com la iniciativa d'organitzar aquesta hospitalària trobada al cor de la Mediterrània.

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Conferència de Jean-Claude Bouvier (Aix-Marseille Université, 1 de febrer de 2017). — En el marc del DUOC (Dimecres Universitaris d'Occità i Català de la *Université de Toulouse 2-Jean Jaurès*) J. Cl. Bouvier, catedràtic emèrit de llengua i cultura d'oc, va pronunciar la seva conferència a l'Hostal d'Occitània, sota el títol: *La langue d'oc telle qu'on la parle : l'Atlas linguistique de Provence*. El conferenciant és autor d'aquesta obra amb Claude Martel, i també és autor de molts treballs de dialectologia gal·lo-romànica, especialment occitana. Com a vicepresident de la Société Française d'Onomastique, ha fet recerques de toponímia, en particular de toponímia urbana.

En aquesta conferència, va presentar l'obra esmentada, publicada el 2016, a les edicions de *Alpes de Lumière* de Forcalquier. Aquesta obra és en realitat el quart i darrer volum de l'*Atlas linguistique de Provence* que es publica trenta anys després del tercer, atès que el CNRS (*Centre National de la Recherche Scientifique*) va interrompre la col·lecció dels atles de les regions de França i va caldre trobar una solució alternativa, que va ser la xarxa d'internet.

Sense renunciar als principis científics que han donat el prestigi a aquests atles, la nova publicació pretén arribar a un públic més ampli que el dels especialistes, en particular proporcionant una ajuda per llegir els mapes mitjançant comentaris i dades numèriques sintètiques.

La conferència es va poder seguir en una pantalla on es podien veure els diferents tipus de mapes (Apartats 1 i 2 del pla): mapes puntuals, mapes de zones (per exemple per a *neb'u*), mapes sintètics de símbols (alguns semasiològics com *croto*, que significa «volta» al nord o «celler» al sud).

A l'apartat 3, se subratllava l'«homogeneïtat dels parlars dits “provençals”» (per exemple pel que fa a la *a* llatina accentuada: *cantar* [kan'ta]). Es van presentar, d'altra banda, alguns exemples lexicogràfics (p. ex. *oulo-pèirou*, o sigui en català, respectivament: *olla-perol*).

A l'apartat 4, es va tractar de les varietats lingüístiques, especialment entre el nord-occidental i el sud-occidental (ex.: *capeu* [k+a] al sud occidental, o bé *bugado* amb una *d*-). Quant al lèxic, hom trobarà *meisoun* al nord sobretot i *casa* a l'est, però igualment *oustau* a la meitat sud. Igualment: per al francès *soufflet*, hom tindrà *souffl-* al nord i *bouff-* al sud.

Pel que fa a la diftongació, es distingeixen els parlars de la vall del Roine i els mediterranis: amb *puerta* (diftongació de la *o* oberta llatina); per al francès «feu»: *fioc* [fiɔk].

A l'apartat 5, se subratlla que la realitat és més complexa: al nord-occidental, per al francès *nez*, es dona [na] o bé [nas], més estès. També hi ha els mots «viatgers» segons l'expressió emprada: *cadiero* que passa del sud al nord; *clocho*, del nord, i *campano* del sud.

S'observa la influència del francès a través dels diversos sinònims: *tuile-ramounur cheveux/chivus/cabel/péu-paire/père-sore/sœur/sur-mouchoir-gleiso/egliso...*

Per acabar, el conferenciant indica quins són els ensenyaments que es poden treure de la publicació: